

1,40€

núm. 37
maig-juny
2006

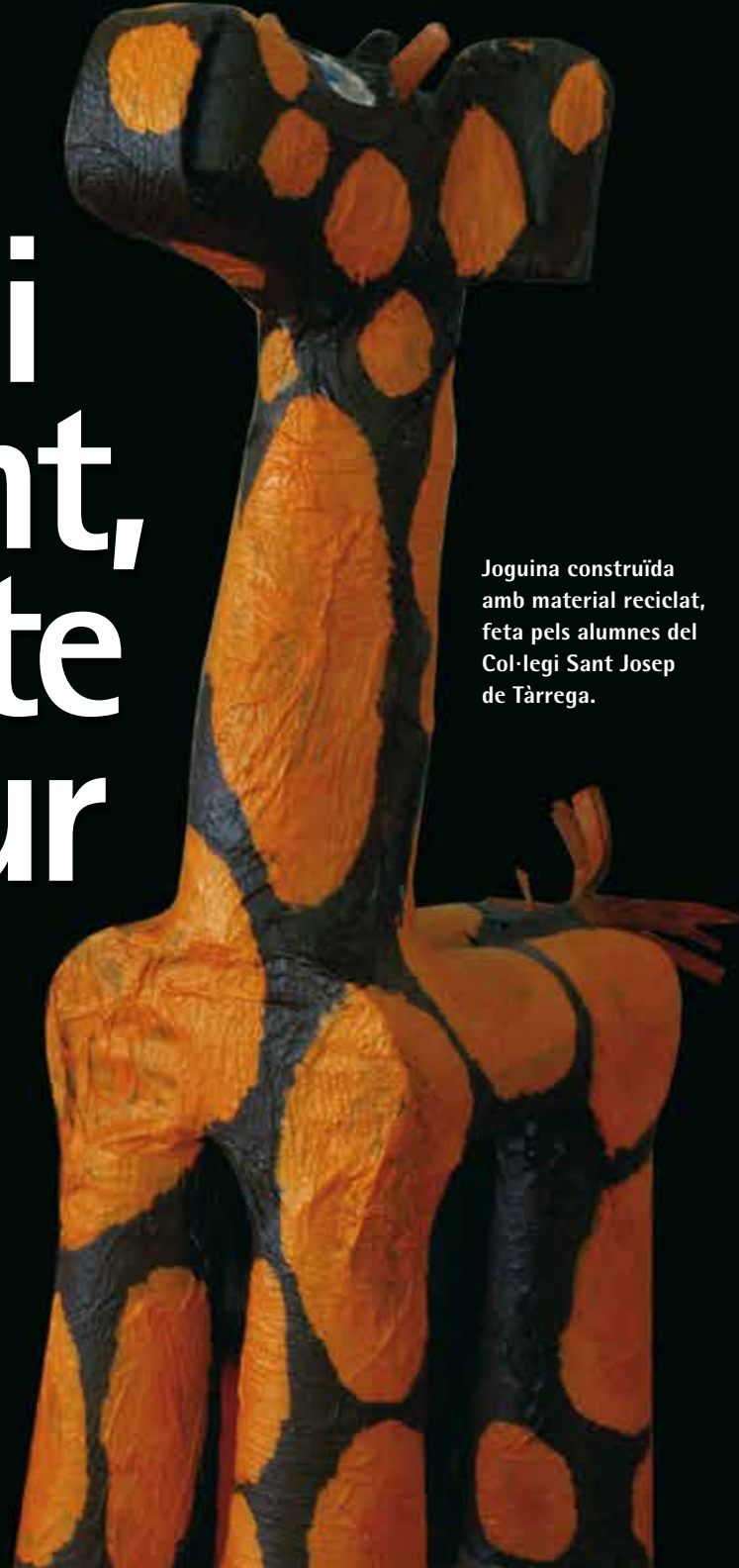

culturalia

Revista cultural de Tàrraga

El medi ambient, un repte de futur

Joguina construïda amb material reciclat, feta pels alumnes del Col·legi Sant Josep de Tàrraga.

2 editorial
Nova etapa del Centre Cultural de Tàrraga

8 entitats
La Fira del Teatre
emocions sense paraules

14-17 memòria històrica
La farinera Balcells

Editorial

Nova etapa del Centre Cultural de Tàrraga

Inicíem amb aquesta nova edició la revista del Centre Cultural de Tàrraga una nova etapa. Hem renovat el consell de redacció amb la incorporació de nous actius i hem decidit igualment incorporar a la revista les noves tecnologies, així ho podreu comprovar en fullejar-la. Creiem que el format que us presentem és innovador i força atractiu. Pretenem que, a més, la periodicitat sigui bimensual. Som conscients que això requerirà un esforç considerable, però comptem amb la inestimable col·laboració de la Roser i del seu equip professional. Nogensmenys, amb la sortida al carrer d'aquesta renovada publicació, pretenem també que es converteixi en l'escenari i la plataforma de tots els esdeveniments culturals de la nostra estimada ciutat de Tàrraga i la seva afable comarca. Des d'aquest moment obrim les portes d'aquesta redacció a qualsevol tipus d'iniciativa, inquietud o ressò cultural que es manifesti o pugui sorgir. Seguint amb el capítol de bones intencions i deures que volem fer –sembla que fem campanya electoral, però amb la diferència que complirem amb les promeses fetes–, també pretenem remoure

una mica la consciència individual de cada ciutadana, i ens agradaria que la societat civil de Tàrraga i la seva comarca s'incorporés en aquesta iniciativa. Junts, ens plantejarem debats de temàtica variada, com poden ser l'especulació urbanística que Tàrraga està patint, l'actitud passiva de la gent jove en institucions i associacions com és la nostra (el Centre Cultural), la delicada situació de l'Església en l'actual entorn, i un grapat més de qüestions que anirem proposant. Socis i amics del Centre Cultural, hem fet els deures –almenys els inicials– i en aquesta nova etapa busquem la vostra complicitat per seguir aquest nou camí que hem iniciat. Agraïm el suport que ens ha prestat la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Tàrraga, com el que rebrem de les altres institucions públiques que s'hi aniran incorporant. Però, insisteixo, cerquem la vostra complicitat per a aquesta nova descoberta, no de l'entorn físic, sinó del cultural de la nostra volguda ciutat de Tàrraga i la seva comarca.

Antoni Palou

sumari

2 editorial nova etapa del centre cultural de Tàrraga	3 notícies documentals futbolins jocs populars	4-6 actualitat la Fira del Medi Ambient	8-9 actualitat atac de jazz
10-12 entitats la Fira de Teatre	13 opinió estimen prou el català?	14-17 memòria històrica la farinera Balcells	18-19 comarca verdú, la festa del silló i la ceràmica
20-21 entrevista jordi Illa Carlos rector	22-24 rutes culturals Urgell Segarra-Noguera Garrigues	25-26 la cuina agenda llibres el racó inèdit	

Els articles publicats a Culturàlia només reflecteixen l'opinió de qui els signa. El Consell de redacció de la revista es reserva el dret de publicar o no les cartes adreçades al director i de resumir-ne els continguts.

culturàlia

Revista Cultural de Tàrraga

Núm. 37 | maig_juny '06

Direcció
Antoni Palou
Centre Cultural de Tàrraga

Directora executiva
Roser Torruella

Redacció
Guillem Culleré
Roser Lacueva

Assessorament lingüístic
Roser Lacueva

Disseny i publicitat
Núria Aranés
Silvia Pedreira

Fotografia
A. Marcos Torruella
Antoni Palou
Pep Vall

Col·labora
Antoni Palou
Pep Vall
Jordi Auberni
Carles Gómez
Maria Aznar
Carne Assensi
Miquel Soldevila

Edició i màrqueting
Centre de Disseny Innova sl
Av. Catalunya, 61 ents. 1a < Tàrraga
Tel. 973 314 698 < Fax 973 314 699
culturalia@centredisseny.com
www.centredisseny.com

Dipòsit legal: L-1528/98

Documentals al Gat del Rosal

Tàrrrega ofereix la possibilitat d'assistir a la projecció de documentals de qualitat, de producció recent, realitzats per directors europeus i que sovint troben obstacles per arribar al gran públic. El Gat del Rosal acull, el primer dijous de cada mes, la projecció d'aquests films d'estrena que distribueix arreu del vell continent la xarxa audiovisual Cinemanet Europe (CNE), entitat que en promou la difusió. Tàrrrega i Solsona són les dues poblacions de les terres de Lleida que s'han sumat a aquesta iniciativa. Cinèfils i curiosos en general tenen l'oportunitat de descobrir en aquests documentals diferents realitats, de vegades molt llunyanes i d'altres properes, però paradoxalment desconegudes. Sense anar més lluny, el dijous 1 de juny es va projectar *How many roads*, una mirada peculiar a quaranta anys de la història contemporània d'Amèrica. El film ens mostra com cançons de Bob Dylan han provocat un gir, de vegades sorprenent, o d'altres, decisiu, en la vida de ciutadans nordamericans de diferents edats, religions i conviccions. Com si es tractés d'un àlbum, les cançons del cantautor nordamericà ens apropen a aquestes vivències. De fet, el títol del documental, *How many roads*, al·ludeix al primer vers de l'emblemàtica peça *Blowin' in the wind*, de Dylan.

El cicle ha mostrat realitats tan diverses com l'amor d'una parella de Nicaragua i la seva evolució a través de 20 anys de vida amb el film *Els amants de Sant Fernando*, un retrat de l'ideòleg del nazisme Goebbels en el film *L'Experiment Goebbels*, un atacament a Brooklin en el documental *Una Història real* o les vicissituds en la construcció d'un emblemàtic gratacel a Suïssa, obra del prestigiós arquitecte valencià Santiago Calatrava al documental *El socialista*, l'arquitecte i la torre girada. ←

Futbolins al Museu dels Joguets i Autòmats

"M'agradava el futbol, però jo anava coix i no podia jugar-hi... I, sobretot, em sabia greu veure aquells nens coixos, tan tristos perquè no podien jugar a pilota amb els altres nens... I vaig pensar que si existeix el tennis taula, també pot existir el futbol taula." Són paraules del poeta galleg Alejandro Finisterre, responsable de la creació del primer futbolí l'any 1937 a Catalunya. El joc es va fer popular a l'Estat espanyol i arreu del món ràpidament.

El Museu de Joguets i Autòmats de Verdú acull aquests dies l'exposició temporal de futbolins i màquines recreatives de futbol, que formen part de la col·lecció de Manel Mayoral, col·leccionista i impulsor del Museu de Joguets i Autòmats i a l'hora propietari de la col·lecció d'objectes relacionats amb el futbol, considerada una de les més importants del món. La passió d'aquest verduní per a aquest esport l'ha fet recollir al llarg de tota la seva vida més de 5.000 peces de gran valor històric i artístic.

A la mostra, de caràcter temporal, hi trobem una vintena de futbolins i màquines recreatives de futbol de principis de segle, peces úniques que es poden veure per primera vegada en una exposició. Manel Mayoral ha adquirit aquestes peces en subhastes internacionals, mercats especialitzats i llocs on, segons Mayoral, "costava de creure que hi trobaria alguna cosa de valor". La mostra es pot veure fins al 20 d'agost. A banda de l'exposició, el Museu ha organitzat tot un seguit d'activitats paral·leles, com tallers de construcció d'un futbolí, contes, campionats i tertúlies. ←

Jocs populars tradicionals de l'Urgell al Museu

El Museu Comarcal de l'Urgell va engegar l'any 2000 un estudi sobre els jocs tradicionals de la comarca, jocs que van acompanyar els nostres avis en la seva infantesa i adolescència. L'estudi, fruit del treball de l'arqueòloga del museu, Francesca Bardaji, va derivar l'any passat en la publicació del llibre *Jocs populars tradicionals a la comarca de l'Urgell*, dins la Col·lecció Natan, que edita l'Ajuntament de Tàrrrega. Fruit d'aquest estudi, fins al 18 de juny el Museu Comarcal acull una mostra de joguines populars i fotografies que mostren la pràctica d'aquests jocs al llarg de diverses generacions.

L'exposició es divideix en tres àmbits. D'una banda, hi trobem joguines fetes amb elements de l'entorn natural: argila, pedres, branques, pinyols..., com les balances de magrana, els petadors de saüc o les fones. D'altra banda, també recull joguines fetes amb material de l'entorn domèstic: llantes de bicicleta, caixes d'arengades..., originant pilotes de roba o els patacons de cartes velles. I, per últim, també hi són presents joguines de fabricació industrial, com podien ser les boles, les baldufes, els carraus o les pilotes. ←

La Fira del Medi Ambient

accentua el seu vessant divulgatiu

Text: Guillem Culleré
Fotografia: A. Marcos

Ara fa exactament sis anys, recordem que un grup ecologista, anomenat GEMA, nascut al Centre Cultural de Tàrrrega, va fer una aposta firal més que ambiciosa. De fet, gràcies a aquella aposta, ara podem dir que a Tàrrrega hi ha una Fira del Medi Ambient ja consolidada. L'entitat ecologista GEMA va organitzar la primera edició d'una fira mediambiental dedicada a aquells productes que fossin respectuosos amb l'ecosistema i que utilitzessin ingredients reciclables i naturals.

L'any següent, el grup GEMA organitzava la segona edició de la Fira del Medi Ambient, amb la col·laboració ja de diverses entitats. En aquella ocasió el certamen va servir per presentar la campanya de sensibilització contra la contaminació lumínica.

El certamen d'enguany, que ha ocupat els dies 3 i 4 de juny la plaça de les Nacions sense Estat i el Mercat Municipal amb una cinquantena d'estands, ha posat l'accent en el vessant divulgatiu. Part important d'aquesta edició ha estat la projecció de documentals en col·laboració amb el Festival Internacional de Cinema de Medi Ambient de Catalunya. Dissabte hi va haver sessió doble a l'aire lliure a la mateixa plaça de les nacions amb la projecció de *Bird People*, que retrata la interacció entre homes i ocells fruit de les experiències que van viure en el rodatge del documental *Nómadas del viento*. Seguidament es va projectar *Learning to sea*, que explora la vida marina al Mar del Carib i al Mar Roig. Diumenge les projeccions van anar destinades al públic infantil amb les produccions *Glup*, que aborda el tema del reciclatge, i *Mungo*, les aventures d'un jove documentalista que explora el medi natural. →

La jove estudiant targarina Laia Cerqueda va presentar un estudi sobre l'estat actual del riu Ondara

D'altra banda, la proposta que es va fer la passada edició per a la creació d'un consorci que vetlli per la salut de la conca de l'Ondara ha donat els seus fruits. El delegat de Medi Ambient a Lleida, Joan Farré, va presentar en el marc de la fira el Pla de Gestió per a la Recuperació de la Conca de l'Ondara. Farré va explicar que es tracta d'implantar a tots els agents que fan ús del riu: ajuntaments, empreses, associacions i explotacions agrícoles i ramaderes per arribar a acords que garanteixin la recuperació d'aquest espai natural. El proper pas serà la creació del consorci format per tots els agents implicats amb aquesta finalitat.

D'altra banda la jove estudiant Laia Cerqueda, que iniciarà el proper any els estudis de Biologia a la Universitat, va presentar, també en el marc de la fira un estudi de l'estat actual de la conca del riu Ondara. Les conclusions d'aquest estudi posen de relleu la necessitat d'una major conscienciació de la societat i l'alt nivell d'abocaments residuals que pateixen les aigües de l'Ondara, tot i que aquest conserva encara una activitat ecològica important.

Dins el vessant divulgatiu val a destacar la xerrada que va oferir el popular home del temps, Francesc Mauri, al voltant del canvi climàtic. Mauri va deixar ben clar que existeixen prou evidències que l'activitat humana afecta la climatologia del planeta amb l'anomenat 'efecte hivernacle' i va animar els assistents a engegar pràcti-

ques respectuoses amb el medi.

Pel que fa al vessant comercial, la fira ha comptat amb una cinquantena d'expositors, els quals han donat a conèixer els darrers avenços en tecnologia ecològica, i productes naturals i d'elaboració artesanal. Energies renovables, reciclatge, serveis, subministraments, biomassa, estufes i calderes que s'alimenten de pellets, calefacció de baix consum, plaques solars fotovoltaïques, fanals i senyals que funcionen amb energia solar o motocicletes que circulen amb energia elèctrica han estat algunes de les alternatives que s'han presentat a la fira.

Pel que fa a les activitats paral·leles, val a destacar la ruta "On són els arbres?", que va néixer l'any passat i on veïns de Tàrrrega han pogut descobrir de la mà de l'escriptor Xavier Garcia i el jardiner Isidre Vall aspectes singulars d'una trentena d'arbres situats al casc urbà de la ciutat.

Alternatives ecològiques

La regidora de promoció econòmica, Núria Robert ha destacat la participació en la fira de la gent més jove. De fet, els centres educatius de Tàrrrega van mostrar a la fira objectes creats amb elements reciclables i fins i tot petites màquines que funcionen amb energia solar. →

Joan Farré va presentar el Pla de Gestió per a la recuperació del riu Ondara.

Música ecològica

Per la seva banda el Consell Comarcal de l'Urgell, que també ha estat present a la fira, ha iniciat amb una campanya de sensibilització vers la recollida selectiva als centres educatius de la comarca. La campanya anirà a càrrec del músic Francesc Miralles, que des de fa 15 anys s'ha dedicat a fer música amb elements que recupera de la brossa. Miralles impartirà tallers que inclouran la construcció d'instruments musicals amb elements reciclables. A més a més el Consell repartirà 12.000 imans amb l'eslògan "Si reciclem estalviem".

Defensa de la Serra de Bellmunt

La inauguració del certamen que va tenir lloc dissabte dia 3 va agafar un aire marcadament reivindicatiu.

Membres de la Plataforma per la Defensa de la serra de Bellmunt es van manifestar en contra del projecte de l'abocador de residus industrials de tipus II al municipi de Castellserà. Davant el Director General de Política Mediambiental i Sostenibilitat del departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat, Jordi Cañas, que va inaugurar el certamen. Els manifestants li van fer entrega de 1.500 firmes demanant que es retiri el projecte de l'abocador.

Per la seva banda, el delegat territorial de Medi Ambient i Habitatge, Joan Farré, que també va ser present en la inauguració de la fira, va anunciar que el dia 2 de juny membres de l'empresa Sanea, la qual s'havia de fer càrrec de l'abocador, i membres de l'Agència Catalana de Residus van firmar un document on es comprometien a retirar el projecte a causa de l'oposició dels veïns. Tot i això, Farré va recordar que "Lleida ha de tractar els residus que genera". Els membres de la plataforma es van mostrar satisfets,

tot i que van aclarir que han de veure aquest document abans no deixin la protesta. Farré va lamentar el fet que no s'hagués arribat a un acord i va reiterar que caldrà fer alguna cosa per recuperar la zona de l'antiga guixera, on des de fa anys es fan abocaments incontrolats. ←

venda ^{de} petards

petards
fontes ... coets traques
bengales

Tot tipus de petards adequats a la teva edat i economia

lots de 10, 20 i 30 €

OBERT DEL 15 AL 23 DE JUNY

compra més per menys diners

REGALS MARIBEL

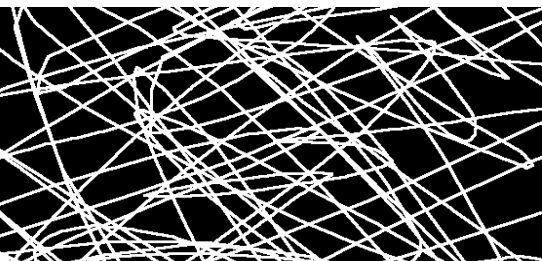
C/ Sant Pelegrí, 35 · tel. 973 31 40 53 · Tàrraga

La Gomifesta

Pl. Escolapis · tel. 973 50 18 46 · Tàrraga

atac de jazz

www.atacdejazz.com

atac de jazz

9/10 DE JUNY
2006 TÀRREGA

espaïcancolapi (entrada lliure)

Per uns dies, Tàrrega es convertirà en la capital catalana del jazz. La tercera edició de l'AtacdeJazz torna a la capital de l'Urgell el cap de setmana del 9 i 10 de juny. L'Atac, iniciativa popular, està organitzat per un col·lectiu d'addictes a aquest gènere musical i gràcies a la col·laboració d'amics, empreses i el suport econòmic de l'Ajuntament de Tàrrega, així com la implicació dels músics i altres convidats vinculats a l'escena jazzística del nostre país. És, simplement, una festa del jazz, per als aficionats del gènere i per als qui no el coneixen tant, és a dir, és una festa popular, a l'aire lliure, on es presentaran les millors *jam sessions*.

L'Atac deu en gran part la seva fórmula a una altra iniciativa popular targarina, anomenada Terrasseta, que ha configurat una alternativa a l'oci banal i sense substància. L'atac copia intencionadament part de la filosofia de l'Associació de Nous Espais, que els darrers anys ha organitzat una temporada d'activitats d'estiu al mateix espai. Des de fa uns quants anys, a la capital de l'Urgell està arrelant un sentit especialment obert envers la creativitat musical. És per això que l'Atacdejazz

s'estructura de manera que el motor de la festa sigui la música improvisada. Així, en els concerts, els músics van més enllà, i a banda d'interpretar s'atreveixen a provar, assajar, combinar, etc.

Per totes aquestes raons, a Tàrrega, un cop l'any tenim un atac de jazz. Perquè venir a l'Atacdejazz és com assistir al mateix temps a un concert del Jamboree, un concert d'un dels grans de la Cova del Drac, un concert per a elitistes del Festival de Jazz de Barcelona, o a un berenar a la cafeteria Laie o un sopar al Bel·luna. Tot plegat potser sense les essències de cada un d'aquests clubs, però, això sí, amb el mateix esperit dels músics i els aficionats i, sobretot, amb una reunió insòlita d'estrelles del nostre jazz disposats a barrejar-se dins una festa del jazz. L'atac compta amb *jam sessions* úniques, especialment configurades a partir d'una àmplia llista de músics de jazz de primer ordre. I és que aquesta és la qualitat inusual de les jams, l'elevat nivell musical i la dinàmica mateixa de cada jam, la qual comença després de l'evolució de dos concerts previs, dins el context d'una festa popular. Com a festa popular que és, i seguint →

Text: Carles Gómez.

Fotografia: primera pàgina Carles Gómez;
segona pàgina A. Marcos.

actualitat

la mística dels estius a la Terrasetta, músics, convidats i públic comparteixen la nit en un sol espai, sense camerins ni espais reservats a la premsa o als entesos. De fet, aquesta és la gràcia d'aquesta festa; és la manera més explícita d'apropar el jazz al públic en general.

Si en anteriors edicions de l'Atac han passat formacions com Llibert Fortuny, Raynald Colom, AssTrio, Josep Soto, Ramon Escalé, entre altres; així com participacions dels músics Gorka Benítez, Xavier Monge, Xavier Maureta, David Mengual, Ricard Grau, entre molts altres, aquest any toca el torn a les formacions Xavier Monge Trio + Carme Canela i Free Spirits 500mg (divendres), i Albert Sanz Quartet i Horacio Fumero Reunion (dissabte).

Free Spirits 500mg, per exemple, és una de les bandes més creatives del jazz que està sonant als clubs de Barcelona. Amb Jon Robles, el saxo més prolífic de l'any amb dos discos presentats aquest mateix 2006, Gorka Benítez – que s'afegeix a la banda especialment per a l'ocasió– amb tot el seu lirisme pop, el contrabaixista David Mengual, ara però com a imprevisible pianista, el lleidatà David Gonzalez al contrabaix, i en Dani Domínguez, aquests dos últims potser els que freqüenten més sovint les jam sessions més calentes de les nit de jazz de Barcelona.

El segon dia de l'Atac, el 10 de juny, començarà amb el quartet format pel valencià Albert Sanz, considerat ni més ni menys que el millor pianista de l'any segons la crítica de Cuadernos de Jazz i recent premi Tete Montoliu, amb el jove saxofonista gadità Enrique Oliver (rebel·lació d'aquest 2006), conjuntament amb el contrabaixista japonès Masa Kamaguchi i el bateria nord-americà RJ Miller. Sanz, que, tot i la seva joventut, és ja considerat un dels més internacionals de la música del nostre país, ja compta amb dos treballs editats per Freshound, treballant amb noms consagrats com Larry Grenadier i Jeff Ballard (actualment integrants

del trio de Brad Mehldau). La qualitat de la formació i el fet que Sanz hagi preparat una sessió expressament per l'Atac pot convertir aquest concert en una de les perles del jazz en directe que es podrà escoltar aquest any.

Per aquest segon dia, l'Atac ha encomanat a un dels grans del jazz, el contrabaixista Horacio Fumero, la formació d'una sorprenent banda d'aire *latin*. Fumero comptarà amb noms com José Reinoso al piano o Antonio Serrano a l'harmònica, entre altres, per tal de convertir el segon concert del dissabte en una festa amb sabors llatins i no llatins, que es convertirà en una completíssima jam session, reunint gran part dels músics dels dos dies.

Cada nit comptarà amb un dels elements més esperats de l'Atac, les seves jam sessions. Jams on s'apleguen els dos grup de cada nit, conjuntament amb una reunió de músics convidats expressament. Ni més ni menys que al voltant de vint músics de primer nivell per nit. Aquest any, amb convidats de luxe, com per exemple el pianista Joan Monné, el guitarrista Jordi Mata i Cristo Fontecilla, el trompeta base Juan De Diego, així com també el bateria nord-americà Joe Smith.

Ambdues jams seran coordinades –com en la passada edició– pel trompetista Raynald Colom.

D'aquesta manera, gran part del concert programat en aquesta edició ha estat especialment preparat o adaptat per a l'Atac. Una programació que fa prevaldre el caràcter improvisat del jazz, per tal d'escoltar un cop a l'any una reunió de músics insòlita, sobretot en les seves especialíssimes atac jams sessions de matinada.

Així mateix, cadascuna de les nits finalitzarà amb una sessió que l'Atac anomena dj'azz. Un dels elements que donen més personalitat a la festa i que es basa en el jazz electrònic i altres músiques afins.

L'Atacdejazz, amb una fórmula força especial, tant pel que fa a l'organització com a la programació, és una

combinació insòlita de festa popular i club d'elit. Per aquest motiu, a més del públic de Tàrrrega i comarca, cada any atrau més incondicionals del jazz de tot arreu, així com a gent molt vinculada professionalment a aquest gènere. Aquest fet està convertint aquesta festa en un punt de reunió desenfadat i artísticament envejable. ←

Fira de Teatre

Text: Carles Gómez. | Fotografia: A. Marcos.

Del 7 al 10 de setembre d'enguany, Tàrraga viurà una nova edició de la Fira de Teatre. El certamen teatral més important del país que acull la nostra ciutat, arriba a la 26 edició amb nova energia després dels actes de celebració dels 25 anys de vida.

emocions
sense
paraules

La Fira conjuga de forma harmònica i equilibrada el caràcter més festiu amb el seu vessant més professional. És un punt de contacte únic, on el públic, sempre ansiós per veure les darreres novetats teatrals, comparteix espai amb els professionals de les arts escèniques. Aquesta comunitat multitudinària aporta al certamen targarí una essència que no es pot trobar en cap altre esdeveniment de tot el país.

Avui per avui, la Fira és essencialment un mercat internacional de les arts escèniques que congrega anualment 900 programadors teatrals d'arreu del món i que genera un volum de negoci molt important per als artistes que hi participen, però manté aquell esperit dels seus orígens gràcies principalment

a la participació massiva d'un públic fidel i entusiasta.

La Fira però, avui dia, no només es gaudeix els quatre dies de certamen. Aquests 26 anys d'història han permès recopilar una gran part de records fotogràfics, audiovisuals, escrits, etc. que ens ajuden a no perdre la memòria històrica. Entre els materials que tenim, podem destacar l'exposició fotogràfica "25 x 10: 25 Fires i 10 fotògrafs" i el llibre escrit per Gonzalo Pérez de Olaguer –disponible a totes les llibreries de la nostra ciutat– *La Fira de Teatre al Carrer de Tàrraga*.

"25 x 10: 25 Fires i 10 fotògrafs" és un viatge fotogràfic per la història de la Fira a través de les imatges més suggerents de la Fira captades per la mirada de 10 fotògrafs diferents:

Pau Barceló, Núria Boleda, Josep Bou, Carme Calafell, Henry Krul, Josep Gol, Laurent Sansen, Gerardo Sanz, Jaume Solé i Jesús Vilamajó.

D'altra banda, el llibre *Fira de Teatre al Carrer* és un recorregut per la història del certamen amb una acurada i completa selecció d'imatges documentals i el testimoni del periodista i crític teatral Gonzalo Pérez de Olaguer.

Coincideixen per primer cop en un mateix llibre les imatges i les aportacions de personatges que han tingut un pes específic en l'evolució del certamen. A més, s'ha dut a terme una intensa recerca documental per trobar fotografies inèdites que fins ara restaven disperses en diversos arxius públics i privats.

El llibre està plantejat amb dos nivells →

de lectura. D'una banda, la visió històrica i documental que aporten el text exhaustiu, però molt amè, de Gonzalo Pérez de Olaguer i les imatges artístiques de diversos fotògrafs vinculats amb el certamen. De l'altra, té una informació més tècnica i detallada gràcies a diferents desglossaments i col·laboracions que poden satisfer els interessos dels estudiosos de les arts escèniques o de la gestió cultural.

El llibre conclou amb dos annexos que indexen totes les companyies que han actuat a la Fira al llarg de les 25 edicions, així com les persones que han format part dels diferents equips d'organització.

El llibre de la Fira de Teatre, enquadernat en tapa dura amb sobrecoberta, amb unes mides de 21,5 x 27 cm i en un format de luxe, consta de dues edicions bilingües amb una extensió d'unes 240 pàgines: una en català i anglès, i l'altra en castellà i anglès. El llibre està promogut per la Fira de Teatre i està editat per RBA. ←

Estimem prou el català?

Hi ha tota una llista de paraules que, no sé per quina raó, des de fa un quant temps, hem passat de dir-les en anglès. Per què ho fem això? Per modernisme, per inèrcia, perquè tothom ho fa? Suposo que per tot plegat.

En la llista hi tinc anotades més de cinquanta paraules, que gairebé tots hem fet servir i, després de fer-ho, ens quedem tan amples. Ja sé que algunes d'aquestes paraules són d'ús internacional, però n'hi ha una colla que les hem adaptat sense pensar-nos-ho gaire, i precisament són aquestes les que em treuen de polleguera. Però ja que del nostre idioma no n'hem pogut exportar cap, almenys tot el que es pugui dir en català, fem-ho. Tinguem més personalitat, defensem el nostre idioma, ningú no ho farà per nosaltres. El català ja té prou enemics al nostre país. Tenim l'obligació de defensar-lo. L'anglès serà tot l'imprescindible que vulgueu, però no disfressem el català. Posaré uns quants exemples que poden servir de mostra:

Dels escuts en diem pins; del programa, magazin (*magazine*); de l'espectacle, xou (*show*); de l'anunci, espot (*spot*); del canvi de programes, zàping (*zap-*

ping); dels bitllets, tiquets (*ticket*); de l'aparcament, pàrquing (*parking*); de les reunions, mítings (*meetings*); de la gent important, vips; del representant, mànager (*manager*); de l'autoservei, selfservice; de l'escalafó, rànquing (*ranking*); del massatge facial, *after shave*; del sentiment, *feeling*...

Segur que tots plegats hem fet servir alguna vegada neologismes d'aquest tipus. I és que si ens hi fixem, molts d'aquests han estat adaptats en l'ortografia catalana. Però no sé si estareu d'acord amb mi: una vegada llegides totes aquestes paraules i de manera continuada, tinc una mena de sensació estranya, com si tingués un rau-rau interior que em mortifica. Aquest sentiment l'he d'anomenar: 'estrès' o bé 'n'estic fins als nassos de tanta paraula anglesa'.

Acabat aquest comentari, es pot dir que m'he tret un pes de sobre, feia temps que volia manifestar públicament el meu desacord davant tantes expressions foranes.

Jordi Auberni Serra

subs-
criu-
t'hi

culturalia

culturalia@centredisseny.com_973314698

la farinera Balcells

Text: Guillem Culleré. | Fotografia: A. Marcos.

“

La Farinera
Balcells,
passat, present
i futur

Arxiu fotogràfic del museu Comarcal de l'Urgell.

El carrer del segle XX conserva encara bona part dels immobles que es van construir a principis de segle a la capital de l'Urgell, en un temps en què la ciutat era un enclau comercial important. Bona part d'aquests edificis van funcionar de magatzems dedicats a la distribució de diferents productes.

Als anys trenta Tàrraga es va convertir en un punt clau en la distribució de cereals. La ciutat va arribar a tenir tres fàbriques de farina amb una capacitat total de molta de 80.000 quilos diaris. La més gran d'aquestes fàbriques va ser la que va construir l'any 1921 l'arquitecte Ramon Bernadàs Casanovas. Bernadàs va sol·licitar l'any 1919 un permís a l'Ajuntament de Tàrraga encapçalat pel llavors alcalde Josep Maria Segarra per construir al carrer Indústria a peu de la línia fèrria una gran fàbrica de farina. Les obres de la Farinera finalitzarien l'any 1921. Els plànols originals de l'edifici es conserven encara a l'Arxiu Comarcal. En la seva construcció es va utilitzar el maó, alternant l'obra vista i l'arrebossat i la ceràmica com a element decoratiu. La combinació d'aquests elements li dona el seu aspecte característic. Amb cinquanta metres d'alçada, 100 de llargada, tres plantes de 2.500 metres cadascuna, i un gran pati interior, es tracta d'un edifici majestuós que ha esdevingut amb el temps un edifici representatiu pels veïns de la capital de l'Urgell.

Construir un edifici d'aquestes característiques a peu de la línia de ferrocarril facilitava la distribució del producte final i la recepció de matèria primera. La nau central funcionava com a fàbrica de farina, el producte final passava als ensacadors i d'allí al magatzem des d'on es distribuïa. Aquest magnífic complex va passar a mans de Jaume Balcells l'any 1934, propietari d'altres farineres a Cervera, Guissona i altres poblacions de la Segarra i l'Urgell, a més d'una seu comercial a Barcelona. L'empresari va ampliar el complex res-

pectant l'estil que li va donar Bernadàs amb un magatzem i més tard amb noves dependències a la banda sud. Balcells va establir la seva residència en un habitatge situat a tocar de la farinera. L'edifici de planta baixa, i dues plantes de 2.500 metres quadrats de superfície cadascuna, va funcionar com a fàbrica de farina fins al 1961 quan un incendi va malmetre bona part de l'interior. Després del gran incendi es va ampliar amb grans sitges i des de llavors va funcionar com a magatzem distribuïdor de gra. La família es faria càrrec de l'activitat industrial fins a l'any 1984, quan una crisi va propiciar el tancament de les instal·lacions que van acabar finalment en mans d'una entitat financera. La Carmina Burgués, que encara viu amb la seva mare, Amparo Balcells —filla de Jaume Balcells—, al costat del complex industrial, recorda encara quan treballadors i els Balcells eren tots com una gran família. Si algú aconseguia treballar a la farinera "deia que ja tenia feina de per vida", recorda. La casa és encara un lloc de trobada per a tota la família.

Del seu interior, actualment tan sols se'n conserva una escala que duu a la terrassa i les antigues empaquetadores. L'edifici és un clar exponent del modernisme industrial a Catalunya i s'ha inclòs en les rutes catalanes del patrimoni industrial.

El complex va ser adquirit per l'Ajuntament de Tàrraga l'any 1999 durant el mandat de Frederic Gené. Després de dos anys de negociacions amb l'entitat bancària propietària de l'edifici, se'n van pagar 25 milions de les antigues pessetes. El consistori va plantejar en un primer moment la possibilitat de destinar l'edifici a usos culturals. L'any 2000 la Fira de Teatre al Carrer feia el 20è aniversari i s'havia consolidat com a aparador de referència en el món de les arts escèniques. És per aquesta raó que es va plantejar la possibilitat d'ubicar en el complex industrial un centre de producció teatral. Al juny de l'any 2002 es va finalitzar un avantprojec- →

m memòria històrica

Arxiu fotogràfic del museu Comarcal de l'Urgell.

te de recuperació de l'edifici, redactat pels arquitectes Maria Rosa Escala i Josep Pinyol, amb aquest objectiu. Tot i això, l'alt cost del projecte, d'uns cinc milions d'euros, el feia inviable a curt termini. Amb ajudes de l'u per cent cultural que el Ministeri de Foment destina a recuperar el patrimoni, es va iniciar la recuperació de l'edifici amb la reparació de la coberta.

El canvi de govern al consistori ara fa tres anys no ha fet minvar en absolut l'interès de l'Ajuntament per a aquest edifici que forma part del passat, present i sembla que també del futur de la ciutat. L'actual equip de govern ha aconseguit recentment una fita important amb la firma d'un conveni amb el Departament de Medi Ambient i Habitatge a través del qual l'Incasòl es farà càrrec de la construcció de 48 *lofts* de lloguer per a joves a la part oest del complex, per la qual cosa es restaurarà bona part de l'edifici. El secretari d'Habitatge del Departament de Medi Ambient i Habitatge, Ricard Fernández, va afirmar que es tracta d'un projecte ambiciós que combina els usos socials amb la recuperació del patrimoni arquitectònic industrial català. →

Fernández va apuntar la possibilitat que l'edifici entri, una vegada finalitzat el projecte, en la ruta d'edificis emblemàtics d'antic ús industrial que segueixen els estudiants d'arquitectura, i a la vegada es va comprometre a presentar-lo públicament a Tàrraga per tal que els veïns de la ciutat el puguin valorar. Queda encara pendent la creació d'un teatre auditori i un centre de creació artística, que ocuparia la resta de l'edifici i que l'Ajuntament ha presentat al Pla de Xoc per a Equipaments Culturals de Catalunya, que aportaria el 50 per cent del cost de les obres. Sembla que una part del passat recent de Tàrraga, perdurarà i esdevindrà també part el seu futur. ←

Verdú

la festa del silló i la ceràmica

Text: Guillem Culleré. | Fotografia: A. Marcos.

El silló és, sens dubte, l'objecte amb què relacionem la vila de Verdú. Càntirs negres que s'utilitzaven antigament per mantenir l'aigua fresca quan el treball al camp es prolongava de sol a sol. Passejant per la vila de Verdú, hi trobem bon nombre de botigues i tallers que dediquen la seva activitat a la ceràmica, tot i que el nombre d'artesans s'ha reduït considerablement els últims anys. Aquesta

activitat ha marcat el passat i el present de la vila. En qualsevol dels tallers de ceràmica podem adquirir els sillons de ceràmica negra que han fet famosa aquesta vila, a banda de gran varietat de peces.

Contràriament al que es pugui pensar, els sillons de ceràmica negra han estat realitzats amb el mateix fang que es fa servir per a les altres peces. Quan

el forn arriba a una temperatura d'uns 980 graus es llança molta llenya a dins i es tanca amb les peces a l'interior segellant les escletxes per on podria sortir el fum. La temperatura augmenta tot i que sense flames. El foc es queda sense oxigen i l'agafa de les peces. A causa del fum, l'òxid de ferro del fang es torra agafant el color negre metàl·lic tan característic.

Tot i l'atractiu de la ceràmica que tanta tradició té a la vila de Verdú, continuar amb aquesta activitat artesanal no és fàcil. Antigament hi havia al poble trenta tallers artesans dedicats a la ceràmica, ara no arriben a la desena. Tot i això, l'afluència de gent al poble els caps de setmana augmenta. Ajuden el passat medieval de la vila, que encara conserva nombrosos edificis pertanyents a la Ruta del Cister i iniciatives recents, com el Museu de Juguets i Autòmats del col·leccionista Manel Mayoral, una autèntica joia tant en l'àmbit arquitectònic com pel nombre de peces i exposicions. →

Les peces es couen en forns segellats on no hi pot entrar l'oxigen.

Magí Sambola és fill d'una família que ha dedicat generacions a aquest ofici. Actualment tan sols queden al poble quatre tallers de ceràmica amb tradició familiar a més de tres ceramistes que van iniciar la seva activitat al poble ara fa uns anys. Al taller que el Magí té a Verdú, hi treballen ell i el seu germà, tal com havien fet el seu pare i el seu avi. Allà hi podem trobar gran quantitat de peces de totes les mides i de formes diverses. Com la resta de ceramistes, per fer rendible l'ofici moltes vegades ha de realitzar gran nombre de peces

petites per encàrrec. Tot i això, sempre hi ha espai per a la creativitat. Magí és, a més a més, president de l'Associació El Vilar, que aplega els ceramistes de la vila i que organitza cada any a principis de juny la Fira del Silló i de la Ceràmica, on el visitant pot presenciar el procés de creació dels sillons tal com es feia antigament.

Visitar la vila de Verdú i no entrar en un dels seus tallers de ceràmica és desapropitar una ocasió única. Tot visitant que ho faci es veurà abocat a aconseguir una de les moltes peces que s'hi poden trobar. Tret característic dels ceramistes és que en la seva gran majoria estimen la feina que fan. Paradoxalment, les generacions futures poden escollir altres camins, per la qual cosa el futur de l'artesanía és avui per avui una incògnita. ←

Jordi Illa Carlos

**Arxiprest i rector de la Parròquia de Tàrraga
i vicepresident de la Residència Sant Antoni
Hospital de Tàrraga**

Jordi Illa i Carlos (Mataró, 1956)

és el nou rector de la parròquia de Tàrraga des del setembre passat. És un home que es caracteritza pel seu esperit jove i afable. Amic sobretot de la conversa, és partidari que l'Església –amb majúscules– s'apropi a la gent del carrer, i el rector en aquest sentit pot fer una bona aportació a la comunitat. I a l'inrevés, pot fer que la comunitat s'apropi més a l'Església. La creació d'un vincle vital entre la comunitat i l'església amb mossèn Jordi és del tot possible.

Text: Roser Lacueva.
Fotografia: A. Marcos.

Des de quan és rector de la parròquia de Tàrraga?

Encara no fa un any. Exactament des de quinze dies després de la Fira del Teatre al Carrer.

Com us trobeu a la parròquia de Tàrraga, on hi ha hagut tant temps la mateixa persona?

El cert és que he arribat aquí i m'han rebut amb els braços oberts.

El currículum de mossèn Garriga i el meu és el mateix. Primer ell va fer de rector a Sant Guim i després a Tàrraga. Com jo.

Tant mossèn Garriga com mossèn Camprubí són molt estimats per la gent de Tàrraga. A mi només han fet que posar-me facilitats. En el tarannà d'una parròquia com aquesta, si comences de nou et perds i et perden. Tenir dos puntals com ells dos per a mi ha estat tot un model de garantia.

A mossèn Camprubí li comento algunes coses més pràctiques, és més dinàmic; per a mossèn Garriga em reservo les qüestions més de fons, més d'actituds. Tots dos es complementen i a mi m'estan ajudant molt.

Veniu de la parròquia de Sant Guim. Com valoreu l'experiència?

Molt positivament. La veritat és que hi vaig estar molt bé. És un poble amb una identitat. A Sant Guim hi ha un gran teixit social (coral, avis, joves recuperant les tradicions populars). →

"Necessitem que l'Església vagi pel carrer."

Des que ha arribat, ja ha pogut tenir relació amb totes les entitats culturals de Tàrraga? Com les veu?

Totes no, però normalment totes fan cap a la parròquia en algun moment o altre, sobretot les entitats dinàmiques, que són moltes. Actualment a Tàrraga hi ha una oferta cultural molt important. Abans de venir aquí, sabia que Tàrraga era dinàmica, llàstima que només la coneixia pel comerç...

Com està en aquest moment l'Església? Ens falta molta gent dinàmica. No se'ns ha perdut una mica el carro?

Sovint comparo l'Església amb les cases pairals que estan aïllades. M'explicaré: els padrins ho conserven tot, les tradicions, tot, i no hi ha renovació. Si es mor la casa no es pot tirar endavant ni la casa ni tampoc la saba de la mateixa família.

Ens podem trobar amb algunes esglésies (parlant de bisbats) que poden ser com aquestes cases. Actualment, hi ha més padrins que saba nova. I és que la gent gran tiba molt del carro. En l'església hi ha aquest sentit de voler conservar. Però hi ha saba nova. I arribarà un dia que florirà, perquè els padrins –és llei de vida– moriran.

L'Església s'hauria d'avançar més? Creu que hi ha algunes religions, com ara la musulmana, que ens estan absorbint?

La religió musulmana en ella mateixa és una religió com una altra. El problema és la manipulació que a vegades se'n fa. Perquè els musulmans es puguin integrar hem de col·laborar perquè els imams que vinguin siguin gent amb cultura. I aquí sí que hi ha d'intervenir el Govern. Perquè, si no, la comunitat musulmana pagarà a l'imam els pocs diners que tingui, i tindrà un imam sense formació, sense saber ni el castellà (no diguem el català), i això l'únic que fa és tancar la comunitat encara més. I és que n'hi ha alguns que s'aprofiten de la religió per crear un règim totalitari.

"El capellà fa la comunitat, però també és la comunitat que fa el capellà."

També és vicepresident de l'Hospital, oi?

Sí. La funció del rector a l'hospital de Tàrraga és cuidar l'aspecte espiritual. S'ha de fer el possible perquè els residents visquin les festes principals, les confessions i, sobretot, s'ha de xerrar amb ells.

Parleu-nos de la joventut envers l'Església. Abans l'Església era un mirall de la joventut. Actualment, sembla que també necessiten l'empara d'alguna cosa...

En aquest sentit tinc tres experiències pastorals: en primer lloc, les defuncions. Et trobes amb la família del difunt i és una bona oportunitat per parlar. Crec que els pares i padrins d'aquesta època han sabut sembrar una bona llavor, el que

passa és que els fills de 40 o 30 anys els ha tocat viure un entorn social difícil, i no únicament en l'àmbit eclesiàstic, sinó en tots els àmbits. La segona experiència són les parelles que s'han de casar: és un altre punt d'encaix molt important. La tercera és la trobada de pares de nens que han de fer la primera comunió. Se'm van oferir 8 parelles de pares per fer cataquesi! Això vol dir que alguna cosa es belluga. Aquesta inquietud, aquesta remor... fa pensar. Ara, per facilitar-los el camí cap a l'Església hi has de ser present.

"Sovint comparo l'Església amb les cases pairals que estan aïllades."

No ens quedarem sense capellans algun dia?

Sí. Però no m'espanta. Si hi ha una comunitat viva, cristiana, de capellans sempre n'hi hauran. Però estem en un funcionament arcaic (dels anys 40).

El que veig és que hi haurà problemes d'organització. Els capellans fem coses que no ens pertoquen. El capellà fa la comunitat, però també és la comunitat que fa el capellà.

Què li sembla el fet que va passar de fitxar personal sudamericà?

Són de cultures molt diferents a la nostra. La solució no pot venir de fora. Hem de mirar cap a dins i descobrir que tenim persones molt vàlides per dur a terme les nostres parròquies. No parlo de l'aspecte espiritual, que ja sóc conscient que moltes persones potser no estan prou preparades, però sí per portar el despatx parroquial i organitzar l'agenda del rector, per exemple.

L'ajut institucional no hi és...

La responsabilitat de portar tota la parròquia recau en mans teves i de ningú més. En aquest sentit, crec que l'Església ha de tocar més fons. Hi ha d'haver una purificació.

"L'Església ha de tocar més fons. Hi ha d'haver una purificació."

Feu-nos cinc cèntims de la importància que pot tenir Tàrraga envers el Bisbat de Solsona, i la importància del Bisbat de Solsona envers Catalunya.

Tàrraga té un pes molt específic i és un referent per al Bisbat, no per la vàlua, sinó pel que fas.

Pel que fa a l'encaix del Bisbat dins Catalunya, trobo que és molt diferent. En el nostre bisbat predominen les qüestions rurals, de la gent de pagès, ubicades en ciutats petites. Això és el que ens diferencia de les altres parròquies. El rector ha d'encaixar amb la vida rural. ←

De Ciutadilla a Maldà (Urgell)

Text: A. Palou. | Fotografia: A. Marcos.

La temporada de descobertes de l'entorn, organitzades per la secció d'excursions del Centre Cultural de Tàrrrega, van donar el tret de sortida amb la ruta de Ciutadilla a Maldà.

Aquestes sortides són variades, intentant alternar el nostre entorn immediat, amb el de les comarques veïnes: la Segarra, la Noguera, les Garrigues i la Conca de Barberà.

En aquesta primera descoberta ens desplaçem a l'afable vila de Ciutadilla.

Ja arribats, deixem els vehicles a la plaça Major i visitem l'esplèndid castell en fase de restauració. Tot baixant, ens torna a vigilar una àliga, com ens passa sempre en les nostres descobertes. Entrem a la bella església de Sant Miquel, d'estil gòtic i renaixentista del segle XVI, molt ben conservada i amb un interior molt auster i sobri, cridant-nos molt l'atenció les mènsules incrustades al final dels arcs, adoptant les més variades figures, dues cares oposades, un bufó, un rei, etc. Seguint les atentes

indicacions de la guia local, la senyora Montserrat Vime, que en tot moment ens ha anat informant de tots els detalls i les històries, reconec que ens hem entretingut una mica, si bé era inevitable.

En acabar, esmorzem al parc de la sortida de l'església i, ja reconfortats i preparats, iniciem la caminada dirigint-nos cap al camí que surt de Ciutadilla, seguint la llera del riu Corb, sota el pont de la carretera de Tarragona, envoltats de canyes i vinyes, amb raïms blancs primer i negres després. Avui els nostres companys de viatge són les vinyes, els ametllers, les oliveres i els pins i les alzines. Seguint el camí, deixem a dalt i a l'esquerra el bonic poble de Nalec, i seguim recte fins a Rocafort de Vallbona, on tampoc hi entrem –avui anem per feina. Continuant el camí, veiem com canvia el paisatge, amb pins i alzines, amb alguns desnivells tot arribant al petit poble del Vilet. Ja en el camí, hem vist com collien ametlles, i en un

portal d'una casa de Vilet les estaven esgrunant amb màquina. Continuem el camí, i, sota la pinassa i els matolls, enfilem el camí de carro cap a Maldà, deixant-nos guiar en tot moment per l'esvelt campanar de Sant Martí de Maldà, a la dreta. Després de resseguir la vall, agafem un camí de fort pendent amunt, que ens deixa a les portes del poble de Maldà. Final de trajecte. En total han estat uns onze quilòmetres molt planers i de poc pendent.

Dinem al cafè de Maldà, ja a les postres, el ciutadà president, Pep Vall, inaugura formalment el curs.

Ens va agradar molt veure la ben conservada sala de cinema, amb llotja i galliner, és a dir, platea i club, i que, segons ens informà amablement un maldanenc, és un "petit Ateneu" i acostumen cada diumenge a projectar-hi pel·lícules d'estrena. A les 5 de la tarda aproximadament retornàvem a la nostra estimada ciutat de Tàrrrega, amb els ànims renovats. ←

De Florejacs a Cabanabona (Segarra-Noguera)

Text i fotografia: Antoni Palou.

En la segona descoberta, ens encarem cap a la comarca veïna de la Segarra, si bé entrem també a la comarca de la Noguera. Així, ens desplaçem ràpidament a Florejacs –avui toca castells i no podíem perdre temps. Visitem el castell de Florejacs, un dels 140 castells de la Segarra (terra de frontera), al qual accedim per un túnel que mena cap al pati d'armes, allí ens espera l'eficient i afable guia senyor Armand, que ens il·lustra tota la visita amb suggerents comentaris i explicacions. La fortalesa data del segle XI, i durant nou segles ha estat sempre en mans d'una sola família. Bastit sobre la mateixa roca, es distribueix en tres plantes: la que més ens agrada és la planta baixa, amb la masmorra i el passadís secret, i la llegenda del fantasma del castell. És remarcable el formidable estat de conservació, així com l'adaptació del castell per al seu habitatge. En acabar la visita, esmorzem a les portes d'accés.

Tot el dia gaudim d'una agradable temperatura. Iniciem la caminada i a uns dos quilòmetres arribem al castell de les Sitges. És una majestuosa fortalesa que s'alça estratègicament dalt d'un turó, conscient dels seus inexpugnables murs i orgullós de la seva esvelta torre d'homenatge. La fortalesa domina tota la contrada i és visible des de tot arreu. Llàstima de no poder-lo visitar... El castell està envoltat de diferents estances, moltes en no gaire bon estat, sobresortint una petita església coronada per un esplèndid absis romànic. Rodejant les muralles del castell, seguim per un camí de ferradura en suau pendent, envoltat de camps d'ordi i ametllers que, barrejats amb la fragrant olor de timó i romani, fan agradable aquest matí de passejada. A la dreta, baixant, veiem de lluny el poble de Guardiola, passem per una ermita recentment restaurada i amb una preciosa creu de terme. Seguint el camí, observem també de lluny i dalt d'un tossal el mas d'En Vall (la típica masia de la

Segarra), i en pronunciada baixada, arribem al poble de Vilamajor. Aquest és un poble molt ben restaurat: tots els carrers són empedrats, dominant una torre de guaita central, rodejada d'un fossar amb aigua en la qual hi ha ànecs. Continuant, a uns dos quilòmetres, arribem a Cabanabona, final de trajecte. En total han estat deu quilòmetres de caminada en un agradable matí, i sense suar gaire avui, tot sigui dit.

Dinem a Guissona, i a mitja tarda de diumenge ens acomiadem fins a la pròxima. De nou, la Segarra ens ha sorprès: els seus variats i múltiples contrastos refermen, sens dubte, els nostres valors sensibles a la natura, a la vida rural i a la història que en cada descoberta procurem preservar i eixamplar. ←

De les Pedreres de l'Espluga Calva a la Floresta (Garrigues)

Text i fotografia: Antoni Palou.

Preparats per descobrir en aquesta ocasió la comarca de les Garrigues, ens traslladem als afores de l'Espluga Calva i comencem a caminar. Després d'uns dos quilòmetres, en un paisatge sec i eixut, envoltat de pedres, arribant al final de la pedrera, esmorzem tots plegats. Reprenem la marxa i, resseguint un camí ample en un entorn de secà, els ametllers i les oliveres són els nostres companys avui. Caminant arribem al poble dels Omellons, un poble petit però molt ben conservat, presidit per l'església. Seguint la carretera de pujada, ens desviem per una altra carretera més estreta, construïda en el seu temps per l'Iryda, i que seguint-la fins al final ens duria a Arbeca. Tot està envoltat d'oliveres petites, recentment plantades, i en alguna parada hi cullen les olives. Torçant a la dreta ens desviem per un camí de terra, i a mig camí trobem, amagada, una bella cabana de volta de canó, un clar exemple d'aquestes curioses construccions rurals que cal preservar.

Continuant, arribem a la nostra destinació, la Floresta. És una petita població situada a uns quatre quilòmetres de les Borges Blanques, on l'alcalde ens ensenya el museu de pedra de la planta baixa de l'Ajuntament. És el fruit dels antics picapedrers que extreïen la matèria primera de les pedreres del territori, molt abundants. Seguim fins al castell del segle XII, amb importants reformes el segle XVI: és un edifici rectangular on hi ha adossada una església. L'església ha tingut molts usos: ha estat ajuntament, escola, una part a rectoria, i ara la part més important està en obres, incloent-hi la torre. Només visitem la part destinada a casa rural, distribuïda en quatre plantes, amb estretes escales per accedir-hi i sostres amb bigues de fusta. Per acabar, ens queda el millor de la jornada: el pou de gel. Una esplèndida construcció rural situada a prop del castell, és una construcció de pedra seca de forma circular i acabament ovalat, que, segons ens van explicar, a

l'hivern hi posaven la neu, la premsaven en diferents capes separades amb palla, i, arribat el bon temps, l'anaven tallant en blocs petits, podent gaudir de gel en plena primavera i estiu. Avui, l'encant de les oliveres i ametllers de les Garrigues ens ha sorprès gratament, és un entorn comparable al de la Segarra i part de l'Urgell, si bé el paisatge garriguenc característic ens ha agradat força. ←

la
cui-
na

Des del Centre de Cultura es pretén crear una nova secció de gastronomia, la qual es proposà per a alguns socis a fi de recuperar la cuina tradicional catalana. Es basarà en la publicació i elaboració d'alguns dels plats de la nostra cuina. El dia 2 d'abril vàrem fer un assaig amb una **CASSOLA DE QUARESMA**. Atès que era una prova d'aquesta nova secció i que el nombre de cuineres era limitat, no en vam fer una difusió massiva. Però com que va anar molt bé i va complaure els assistents, hem decidit de fer-ho de manera oficial i així proposem fer una

nova recepta fent un dinar el proper dia 25 de juny.

Aquesta vegada el protagonista serà el **CONILL A LA CASSOLA**, que podrà cuinar-se en diferents varietats: al pebre, amb gambes, amb carxofes, etc.

Tothom és convidat a participar-hi, especialment com a cuiner.

Les places de comensals seran limitades en funció dels cuiners o cuineres que hi participin.

Tel. informació: 973 311 320

CASSOLA DE QUARESMA (Maria Figueres)**INGREDIENTS (per a 4 persones)**

4 trossos de bacallà (previament dessalat)
4 carxofes a trossos
2 ous durs
4 patates mitjanes trencades
2 ous
4 cullerades de farina
1 ceba
2 cullerades de tomàquet natural
1 vas de vi blanc
1 grapat d'ametlles per la picada
2 alls, julivert, sal i oli

PREPARACIÓ

Començarem per enfarinar i fregir el bacallà i el cor de les carxofes bullides i tallades a quarts, ho reservarem.

Per fer la truita amb trampa remenarem la farina amb l'ou batut i la courem tipus "truita a la francesa".

En una cassola, millor de fang, farem el sofregit amb la ceba i el tomàquet. A continuació hi afegirem les patates i el got de vi, remenarem uns minuts i hi posarem aigua calenta fins a cobrir-les.

Quan la patata sigui cuita, hi afegirem les carxofes, els ous durs oberts per la meitat i la truita amb trampa tallada en quatre trossos.

Farem la picada amb l'all, el julivert i les ametlles i ho abocarem a la cassola. Passats 5 minuts hi submergirem el bacallà vigilant que no es trenqui i al cap d'un minut apagarem el foc.

Un consell: aquest plat guanya molt si es deixa reposar una estona abans de servir-lo.

CASSOLA DE QUARESMA (Isabel Ormeño)**INGREDIENTS (per a 4 persones)**

4 talls de bacallà
4 talls de truita d'espinaçs
2 ous durs
4 carxofes
400 g de mongetes
6 o 7 alls i aigua

PREPARACIÓ

Enfarineu el bacallà i fregiu-lo. A continuació feu la truita d'espinaçs, feu bullir les carxofes que prèviament s'hauran trossejat, enfarinau-les i fregiu-les. Un cop fet això, en una cassola es trinxen

els alls en trossos petits, quan estan daurats s'hi posa tots els ingredients que hem fregit abans junt amb les mongetes i els ous durs, s'hi posa també una mica d'aigua i tot va fent "xup-xup" a foc lent uns deu minuts i bon profit.

Sortides i activitats del Centre Cultural de Tàrrrega

Diumenge, 18 de juny L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ
Per arrodonir l'acabament d'aquesta temporada, farem l'excursió a l'Espluga de Francolí, on visitarem la Cova de la Font Major, amb riu subterrani. És una de les set coves més llargues del món. El Parc Fluvial, visita pel Bosc caducifoli de les Cent Fonts, que, entre xops i freixes, ens durà a la trajectòria del Barranc de la Trinitat fins a agermanar-se amb el Francolí. Al bell mig d'aquests paratges descobrirem l'ermita de la Santíssima Trinitat.

Exposicions

Jocs populars tradicionals de l'Urgell. Joguines d'ahir, juguines de sempre. Fins al 18 de juny.

Les llengües a Catalunya. Quantes llengües s'hi parlen? Fins al 21 de juny.

Exposició: **"Dona i pobresa: relació perpètua? Les solucions de Beijing +10".** Del 2 al 12 de juny.

La Bressola i la Catalunya Nord: unes escoles per a un país. Del 9 al 25 de juny.

Recordem!

El primer diumenge de mes: Al vestíbul del Ateneu: Mercat de segells, monedes i pins.

El tercer dissabte de mes: Mercat de les Antiguitats i les Arts.

Preparem les tertúlies: "L'església avui" i "El boom immobiliari".

Cada trimestre: Publicació i elaboració d'un plat tradicional de la "nostra cuina".

Tots els dimecres: Programa a Ràdio Tàrrrega del Centre Cultural, amb Jordi Auberni i Pep Vall.

Llibres

El meu pare va ser rei
Robberecht, Thierry; Goossens, Philippe (il·l.)
Barcelona: Edicions Baula, 2002

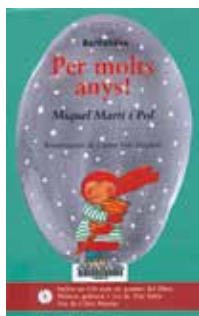
Què en són, d'importants, els pares per als seus fills, sobretot quan es tracta d'afecte i complicitat en jocs i sentiments. El nen d'aquesta història té tot això, fins que un dia inesperadament tot canvia. Al seu pare el nomenen rei i aquesta circumstància fa que cada cop sigui més "alt, gros, important" i inaccessible per a ell i la seva mare.

Dijous Dia 8
Cicle de conferències: "Salut i Qualitat de Vida" (adreçat a la gent gran): "Informació i prevenció d'estafes i frau" a càrrec d'agents dels Mossos d'Esquadra. A les 7 de la tarda, a la Sala de Plens de l'Ajuntament de Tàrrrega.

Divendres Dia 9
Concert rua de jazz amb el grup Sitjazz. A les 6 de la tarda, als carrers del centre comercial.

Divendres Dia 9
Inauguració de l'exposició "La Bressola i la Catalunya Nord: unes escoles per a un país" A 2/4 de 9 del vespre, al Museu Comarcal de l'Urgell.

Divendres Dia 9
3r. Atac de Jazz: amb les actuacions de Xavier Monge Trio + Carme Canela, Free Spirits 500mg + Gorka Benítez, atac jam session + DJ'azz. A partir de les 10 de la nit, al Camp dels Escolapis (entrada gratuïta).

Dissabte Dia 10
Sortida de l'Agrupació Excursionista de l'Urgell Tàrrrega Ferrada Regina - Oliana: ferrada nocturna en lluna plena. Informació i inscripcions al telèfon 650 563 301

Dissabte Dia 10
3r. Atac de Jazz: amb les actuacions d'Albert Sanz Quartet, Horacio Fumero Reunion + atac jam session + DJ'azz. A partir de les 10 de la nit, al Camp dels Escolapis (entrada gratuïta).

Diumenge Dia 11
Aplec Esportiu de Tàrrrega. Amb activitats a càrrec de les entitats, centres físics i escoles de la ciutat. Exhibicions de gimnàstica, motor, futbolí, arts marcial, globus aerostàtic i proves de skate (puntuables per al Campionat de Catalunya de l'especialitat). Atraccions per a petits i grans. Durant tot el matí, al Parc Esportiu del Reguer.

Dimecres Dia 14
Conferència: "La homeopatia i la seva extraordinària acció curativa". A càrrec d'Antoni Castelló, homeòpata. A les 9 del vespre, a la Sala d'Actes de la Casa de Cultura.

Divendres Dia 16
Juguimòbil: parc de jocs educatius per a tota la família. A les 5 de la tarda, a la plaça del Carme.

Dissabte Dia 17
Mercat de les Antiguitats i les Arts. Tota la tarda, al carrer del Carme.

Diumenge Dia 18
Processó de Corpus amb La Fal·lera Gegantera. A 3/4 de 8 del vespre, des de la plaça Major.

Dimarts Dia 20
Concert de final de curs a càrrec dels alumnes del centre. A les 8 del vespre, al Teatre Ateneu.

Divendres Dia 23
Festa de Sant Joan: Arribada de la Flama del Canigó i ballada de sardanes amb la Cobla Tàrrrega Jove. A 2/4 de 8 del vespre, a la plaça del Carme.

Divendres Dia 23
Festa de Sant Joan: Revetlla al Districte Sud Sopar de germanor i ball. A 2/4 de 10 de la nit, a l'IES Manuel de Pedrolo.

Divendres Dia 23
Revetlla de Sant Joan: 2n. Funky House Festival amb les actuacions dels grups Get Gas (funky electrònic), Dr. Funkenstein (versions de clàssics del funk) i DJ Niko. A les 12 de la nit, al Camp dels Escolapis (gratuït).

Dissabte Dia 24
Vetllades als Pobles Agregats: Espectacle de màgia i il·lusionisme amb Màgic Txema. A 2/4 d'11 de la nit, al Talladell (gratuït).

el racó inèdit

Per molts anys!
Martí i Pol, Miquel; Solé Vendrell, Carme (il·l.)
Barcelona: Barcanova, 2003

Aquesta és una fantàstica ocasió per apropar la poesia als infants, també un petit homenatge a un poeta tan nostre com en Miquel Martí i Pol. El llibre és un recull de poemes dividit en dues parts.

El president del Centre Cultural passant-s'ho d'allò més "lliscant".

GRÀFIC
PUBLICACIONS PERIÒDIQUES
VIDEO CREACIÓ
DISSENY WEB
FOTOGRAFIA
GESTIÓ DE COLOR

 centre®
de **disseny**

IMATGE CORPORATIVA
CATÀLEGS D'EMPRESA
DISSENY GRÀFIC
PUBLICACIONS PERIÒDIQUES
VÍDEO CREACIÓ
DISSENY WEB
FOTOGRAFIA
GESTIÓ DE COLOR

ESDEVENIMENTS
ACTES SOCIALS
EDICIÓ

fira de t

av. catalunya, 61, entresòl 1a / 25300 tàrrega / tel. 973 314 698 / fax 973 314 699
cdisseny@centredisseny.com / www.centredisseny.com

erreg

teclol
COMPANY
ALLOTJAM

centre de jardineria

filloscany: Centre d'Estany l'Impera - Fotografia: Amador Marco

venda de plantes,
flors i accessoris de jardineria
t'esperem!